УДК 336
Тесленок І.М.[1], Лосевська К.А.[2]
[1] канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. ФЕУ-510 НУ «Запорізька політехніка»

ПІДХОДИ ДО «СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ» ТА «УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЮ»

Управління – це дуже широке поняття, існує безліч підходів до його використання в різних контекстах. Виділяють стратегічне управління, управління людськими ресурсами, управління операціями, управління проектами, управління стратегіями. Кожен вид управління є самостійним напрямом діяльності, адже фокусується на різних аспектах цілей і завдань організації та має свої підходи до реалізації.

Досить часто науковцями та практиками використовується термін «стратегічне управління» стосовно до будь-якої функціональної області. Стратегічне управління передбачає встановлення цілей і завдань організації, а потім розробку стратегій їх досягнення. Управління людськими ресурсами зосереджується на управлінні працівниками та забезпеченні їх добробуту та продуктивності. Операційний менеджмент передбачає нагляд за виробництвом і доставкою товарів і послуг. Управління проектами передбачає планування, виконання та закриття проектів для досягнення конкретних цілей. Зрештою, ключем до ефективного управління є розуміння потреб організації та узгодження ресурсів і стратегій для задоволення цих потреб.

Хоча терміни «стратегічне управління» та «управління стратегією» часто використовуються як синоніми, вони мають деякі відмінності:

- стратегічне управління зазвичай відноситься до процесу визначення стратегій та напрямків діяльності організації для досягнення своїх цілей. Це включає аналіз середовища, визначення місії та цілей, формулювання стратегічних альтернатив та вибір оптимальних рішень;

- управління стратегією, зазвичай, більше зосереджене на процесі впровадження та виконання стратегій, розроблених у рамках стратегічного

упріння. Це включає планування, організацію та управління ресурсами для досягнення стратегічних цілей, а також моніторинг результатів та адаптацію стратегій відповідно до змін у середовищі.

Отже, стратегічне управління описує процес розроблення стратегій, тоді як управління стратегією більше відноситься до процесу їх виконання та реалізації. Обидва аспекти є важливими для успішного функціонування організації і зазвичай взаємодоповнюються

Оскільки ці два види діяльності мають відмінності слід розуміти що в рамках кожного із них застосовуються свої підходи до управління діяльністю. Різновиди підходів до стратегічного управління та управління стратегію наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Класифікація підходів до стратегічного управління та управління стратегією підприємства [3, с. 101; 4; 5, с. 202]

Підходи до стратегічного управління	Підходи до управління стратегією
1. Класичний підхід ґрунтується на ієрархічних структурах та стандартних методах управління, зосереджується на ефективності, формалізації та оптимізації процесів. 2. Системний підхід розглядає управління як систему, де кожна складова взаємодіє з іншими, а всі аспекти діяльності розглядаються як взаємозалежні та взаємодіючі. 3. Ситуаційний підхід передбачає адаптацію до конкретних ситуацій, враховуючи контекст функціонування, відзначається гнучкістю та здатністю до швидкого реагування на зміни. 4. Трансформаційний підхід зосереджений на трансформації організації з метою досягнення стратегічних цілей.	1. Системний підхід будується на припущенні що система є об’єктом якому притаманна наявність взаємопов'язаних елементів. 2. Кібернетичний підхід обґрунтовує інформаційну сутність управління та оптимізує поведінку системи на основі зворотних зв'язків і відповідно до заздалегідь визначених цілей; 3 Синергічний підхід орієнтований на забезпечення такої взаємодії елементів, за якої потенціал системи буде більшим ніж сума потенціалів її складових; 4. Рефлективний підхід передбачає постійне вдосконалення стратегій на основі нових даних, досвіду та відгуків

Однак слід зауважити що незважаючи на значний інтерес до проблематики управління з боку науковців, на практиці окреслені підходи застосовуються рідко та непослідовно.

Впровадженню стратегічного управління та управління стратегією (як підпорядкованим видом діяльності) перешкоджає низка чинників, зокрема:

- протекціонізм та лобіювання інтересів;
- монополізація ринку спричинена значними бар'єрами входження (фінансовими, ресурсними, технологічними тощо);
- нерозуміння перспектив;
- складна фінансова ситуація пов'язана із ускладненням доступу до ресурсів та їх здорожчанням [2; 3]

Таким чином українські практики втрачають можливість ефективно функціонувати на ринку використовуючи підходи розроблені та апробовані менеджментом провідних країн світу, що накладає відбиток на якість управління в сучасних умовах невизначеності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зайцева О. І. Дослідження та ідентифікація властивостей і здібностей підприємств до самоорганізації в контексті трансформації концепцій управління. Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 3. Т. 3. С. 100-103.
2. Костюк Г.В., Голуб О.В. Управління стратегією розвитку підприємства. Ефективна економіка. 2012. № 12. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1620 (дата звернення 16.04.2024)
3. Павлішина Н.М., Рєзанцева В.А Маркетингова стратегія на підприємствах малого бізнесу. Вісник Хмельницького національного університету. 2022, № 1 (302), С. – 185-188. URL : http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/2022-en-1-31.pdf (дата звернення 22.04.2024)
4. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: Підручник. – Тернопіль: «Економічна думка». 2006. 390 с. URL : http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/486/1/saenko_strateg_pidpr.pdf (дата звернення 20.04.2024)
5. Ткачова Т.С. Методологічні підходи до прийняття управлінських рішень на промисловому підприємстві. Вісник СумДУ. 2020. № 1. С. 199-206. URL : https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/1_2020/23.pdf (дата звернення 22.04.2024)